

Dosarul nr.3ra-336/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud: N.Patrașcu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: VI.Clima, A.Malîi, E.Palanciuc)

ÎNCHEIERE

4 martie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Nina Vascan
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ la acțiunea depusă de Valeriu Smochină împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ,

împotriva deciziei din 16 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 17 decembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă:

La 22 mai 2018 Valeriu Smochină a depus cerere de chemare în judecată în ordinea contenciosului administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că începând cu 20 ianuarie 2011, în conformitate cu Legea cu privire la Procuratură nr. 118-XV din 14 martie 2003, în vigoare la acel moment, i-a fost stabilită pensia pentru vechime în muncă, în mărime de 80% din salariul mediu lunar, potrivit funcției deținute, pe care o primea regulat, cu respectarea obligatorie a principiului recalculării pensiei, la fiecare majorare ordinară a salariului lunar al procurorului în exercițiu, însă ulterior Casa Națională de Asigurări Sociale din motive neîntemeiate, l-a lipsit de dreptul dobândit licit, la recalcularea pensiei, stabilindu-i mărimea pensiei cu aplicarea mecanismului general de indexare a acesteia la 1 aprilie a fiecărui an.

A menționat că din conținutul art. 140 al Constituției Republicii Moldova și al Legii cu privire la Curtea Constituțională rezultă în mod imperativ că hotărârile organului de jurisdicție constituțională sânt actele oficiale și

executorii pentru toate autoritățile publice, persoane fizice și juridice, inclusiv și pentru Casa Națională de Asigurări Sociale.

Totodată, a subliniat că Curtea Constituțională în hotărârile sale a ținut cont de jurisdicția Curții Europene a Dreptului Omului care a asimilat dreptul la prestații sociale unui drept de proprietate în sensul art. 1 al Protocolului nr. 1 al Convenției Europene.

Din cele expuse rezultă că cerințele privind recalcularea pensiei, în sensul art. 1 din protocolul nr. 1 al Convenției Europene, țin în exclusivitate de dreptul de proprietate.

Mai mult ca atât, reclamantul a menționat că prevederile art. 12 alin. (3) din Codul de procedură civilă stabilesc expres că în cazul inexistenței norme de drept care să reglementeze raportul litigios, instanța judecătorească aplică norma de drept care reglementează raporturi similare (analogia legii), iar în lipsa unei astfel de norme se conduce de principiile de drept și de sensul legislației în vigoare.

Pornind de la faptul ca dreptul său în aplicarea principiului recalculării pensiei achitate la majorarea salariului procurorului în exercițiu, susținut de jurisdicția europeană și menținut prin Hotărârile Jurisdicției Constituționale a fost încălcat de pârâtă, a fost nevoit la 22 martie 2018 să depună în adresa pârâtei cererea prealabilă întru restabilirea sa în dreptul de a beneficia de principiul recalculării pensiei în legătură cu majorarea salariului procurorului, potrivit prevederilor Legii nr. 37 din 07 martie 2013, pentru modificare și completarea Legii nr. 355 din 23 decembrie 2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar, Legii nr. 3 din 25 februarie 2016, cu privire la Procuratură și art. XXIX din Legea nr. 152 din 01 iulie 2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Casa Națională de Asigurări Sociale, prin decizia nr. S-702/18 din 27 aprilie 2018 i-a refuzat în admiterea cerințelor înaintate, argumentând că începând cu 1 iulie 2011 pensia procurorilor nu se mai recalculează, ci doar se indexează anual la 1 aprilie.

În opinia sa, pârâta la examinarea cererii prelabile nu a determinat corect raportul juridic și nu a luat în considerație circumstanțele importante pentru soluționarea cererii respective, or, dânsul în calitate de procuror în demisie deține dreptul la toate înlesnirile, garanțiile sociale, recompensele și suplimentele prevăzute pentru judecător, cu respectarea obligatorie a principiului recalculării pensiei la fiecare majorare ordinară a salariului lunar al procurorului în exercițiu.

Din considerentul că dreptul său la pensie cu aplicarea principiului recalculării ei la creșterea ordinară a salariului procurorului în exercițiu este susținut de instanța de jurisdicție constituțională și nu-l exclude din utilitatea juridică, Valeriu Smochină a depus prezenta cerere de chemare în judecată, solicitând recunoașterea ca ilegală a deciziei nr. S-702/18 din 27 aprilie 2018 a Casei Naționale de Asigurări Sociale, cu repunerea în dreptul lezat și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a-i recalcula și de a-i achita pensia pentru vechime în muncă, reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului-

șef al Procuraturii r-lui Orhei, cu recalcularea acesteia, în cazul majorării generale a salariului procurorului în exercițiu, ținându-se cont de funcția deținută la data ieșirii la pensie. Recalcularea de efectuat de fiecare dată din data de 1 a lunii în care a fost și va fi efectuată majorarea salariului procurorului în exercițiu.

Prin hotărârea din 17 decembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, cererea de chemare în judecată depusă de Valeriu Smochină a fost admisă, fiind recunoscută ca fiind ilegală decizia nr. S-702/18 din 27 aprilie 2018 a Casei Naționale de Asigurări Sociale. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale de a-i recalcula și de a-i achita lui Valeriu Smochină, pensia pentru vechimea în muncă, reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului-șef din cadrul Procuraturii Teritoriale, ținând cont de majorarea salariului procurorului în exercițiu, începând cu data de 5 aprilie 2013.

Prin decizia din 16 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 17 decembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanțele de judecată au constatat că substanța dreptului obținut de către Valeriu Smochină referitor la pensionare nu se referă doar la cuantumul procentual al acesteia, raportat la o anumită sumă de referință, ci și la periodicitatea recalculării, itinerarul de calcul și conținutul pensiei ca atare.

Astfel, exceptarea persoanelor care au dobândit anterior un anumit drept, fiind stabilită modalitatea de calcul a acestora în condiții viitoare, nu poate fi aplicată dacă aceasta afectează dreptul în substanță și îi privează pe cei vizați de o plată socială la care erau îndreptățiți.

În acest context, instanțele de judecată au reținut că calcularea și achitarea pensiei pensionarilor pentru vechimea în muncă, pensionați până la operarea modificărilor prin Legea nr. 56 din 9 iunie 2011, în vigoare din 1 iulie 2011, conform condițiilor stabilite de această lege, fără o justificare obiectivă și rezonabilă, provoacă discriminarea acestora în raport cu alți pensionari, foști colaboratori ai organelor procuraturii, care au obținut câștig de cauză pe aceleași temeuri, având la bază aceleași circumstanțe, cât și în raport cu actualii colaboratori ai organelor procuraturii care beneficiază de salarii mult mai favorabile și avantajoase, în situația în care execută atribuții similare celor care au fost executate de către procurorii pensionați. În mod real, conform jurisprudenței CEDO, instanțele fiind sesizate ulterior și pronunțând soluția, nu trebuie să mai repună în discuții constatările jurisdicțiilor anterioare.

Dat fiind faptul că dreptul subiectiv al reclamantului Valeriu Smochină în calitate sa de procuror pensionat la recalcularea pensiei sale pentru vechime în muncă, odată cu majorarea generală a salariului procurorului în exercițiu a fost dobândit în modul prevăzut de lege și nu este susceptibil de a fi anulat, instanțele de judecată au ajuns la concluzia de a admite integral pretențiile acestuia din acțiune și de a recunoaște ca fiind ilegală decizia nr. S-702/18 din 27 aprilie 2018 a Casei Naționale de Asigurări Sociale cu obligarea acesteia de a-i recalcula și de a-i achita lui Valeriu Smochină, pensia pentru vechimea în

muncă, reieșind din salariul mediu lunar achitat procurorului-șef din cadrul Procuraturii Teritoriale, ținând cont de majorarea salariului procurorului în exercițiu, începând cu data de 5 aprilie 2013.

Or, modalitatea de calcul și proporțiile pensiei recalculate ce se cuvin reclamantului este de competența exclusivă a pârâtei Casa Națională de Asigurări Sociale, deoarece instanțelor de judecată nu le-au fost oferite mecanisme și înscrisuri certe și suficiente pentru a putea efectua recalculările periodice, raportate la datele de modificare a plăților în contul pensiilor, modificările salariale ale procurorului în exercițiu, indexările de rigoare și alte informații relevante pentru recalcularea exactă a pensiei.

Invocând netemeinicia și ilegalitatea deciziei din 16 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, la 31 octombrie 2019 Casa Națională de Asigurări Sociale a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a acesteia cu pronunțarea unei decizii noi, de respingere ca neîntemeiată a acțiunii.

În motivarea recursului s-au indicat motivele de drept și de fapt invocate în referința la cererea de chemare în judecată și în cererea de apel anexate la dosar, suplimentar invocându-se că la examinarea cauzei instanțele de judecată ierarhic inferioare neîntemeiat nu au ținut cont de prevederile Legii privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998 care stabilesc expres cazurile în care apare dreptul la reexaminarea pensiei.

A mai remarcat că concluziile instanțelor de judecată sunt în contradicție cu prevederile art. 46² în coroborare cu art. 73 din Legea privind sistemul public de pensii nr. 156 din 14 octombrie 1998 cu modificările și completările din 1 ianuarie 2017.

Ca urmare, Curtea de Apel Chișinău s-a eschivat de la exercitarea obligației impusă prin lege, de înfăptuire a actului de justiție, a examinat superficial circumstanțele cauzei, nu a intrat în esența litigiului și nu a apreciat toate circumstanțele și probele existente ale cauzei, pronunțând hotărâre neîntemeiată de admitere a acțiunii (f.d.107-109).

Până la examinarea cererii de recurs, intimatul Valeriu Smochină nu a depus referință prin care să-și expună opinia asupra motivelor invocate în recursul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că prezentul litigiu a fost soluționat în baza Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000.

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018, a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova, care în conformitate cu art. 257 alin. (1) Cod administrativ a intrat în vigoare la 1 aprilie 2019, iar potrivit alin. (2), la data intrării în vigoare a prezentului cod, Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000 a fost abrogată.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel

de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Iar conform art. 245 din același cod, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul depus la 31 octombrie 2019 de Casa Națională de Asigurări Sociale (f.d.107) este în termen, or, decizia instanței de apel a fost adoptată la 16 octombrie 2019 (f.d.91).

Având în vedere că prezenta procedură de contencios administrativ a fost inițiată până la intrarea în vigoare a Codului administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ va aprecia condițiile de admisibilitate a recursului conform reglementărilor anterioare intrării în vigoare a Codului administrativ.

Examinând temeiurile recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale în raport cu materialele cauzei de contencios administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ consideră că recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul enunțat se referă la dezacordul recurenteii cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. 193, 195, 230 și 258 alin. (3) ale Codului administrativ și art. 270, 433 lit. a) și 440 alin. (1) ale Codului de procedură

civilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Nina Vascan

Iurie Bejenaru